

# Beleids- en communicatieplan

2017 – 2022

## Stichting Vergeten Slachtoffers Tweede Wereldoorlog

Patiënten in zorginstellingen, met name in de psychiatrie en gehandicaptenzorg, behoren tot de zwakste, meest kwetsbare groepen in de samenleving. Dat is nu zo, en dat was vroeger nog sterker het geval, zoals de geschiedenis van de instellingen in verschillende Europese landen tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog laat zien. Met name de gebeurtenissen in nazi-Duitsland, waarbij meer dan tweehonderdduizend mensen met een beperking en psychiatrische patiënten de dood vonden, zijn huiveringwekkend – en het heeft tientallen jaren geduurd voordat over deze geschiedenis werd geschreven.

In Nederland is het onderzoek naar de inrichtingen tijdens de Duitse bezetting nog maar nauwelijks begonnen - terwijl er inmiddels voldoende bewijzen zijn dat de oorlog ook hier diepe sporen trok, zoals blijkt uit de pionierende studie *Vergeten Slachtoffers*, gepubliceerd in februari 2017, en verkennend onderzoek naar andere instellingen, Maasoord, Voorburg en Sint Joristghuis.

### Doelstelling stichting

De Stichting Vergeten Slachtoffers Tweede Wereldoorlog, opgericht door de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland en GGZ Nederland, heeft als doelstelling door middel van wetenschappelijk onderzoek openheid te geven over de zorg aan psychiatrische patiënten en mensen met een verstandelijke beperking tijdens de Duitse bezetting van Nederland in de Tweede Wereldoorlog.

Het onderzoek heeft tot doel de ontwikkelingen in de instellingen tijdens de bezetting systematisch in kaart te brengen, met als leidende vraag: wat waren de gevolgen van de uitzonderlijke omstandigheden en ontwikkelingen ten tijde van de bezetting voor de mensen in de psychiatrische en gehandicaptenzorg, waar het gaat om hun psychische en lichamelijke (gezondheids)toestand, en in hoeverre speelden ideologische motieven een aanwijsbare rol in het beleid binnen de instellingen? En wat was de houding van artsen en verplegers, die werden geconfronteerd met een groeiende druk op hun instellingen, vanuit welke mentaliteit benaderden zij de dilemma's en de problemen waarvoor zij werden gesteld? Het onderzoek wil een antwoord vinden op bovenstaande vragen en moet uitmonden in een leesbare overzichtsstudie, gebaseerd op nieuwe casestudies, plus artikelen en conferenties, zowel voor professionals in de sector als het bredere publiek. Daarbij zal ook de actuele betekenis van de uitkomsten onderwerp van reflectie en gesprek moeten zijn: wat leert deze geschiedenis ons als het gaat om de bescherming van kwetsbare groepen? De resultaten zouden, kortom, moeten kunnen fungeren als referentiepunt voor discussies binnen de organisaties en beroepsverenigingen, maar ook in de politiek en samenleving.

### Verbinding met anti stigma

De uitkomsten van het onderzoek zullen waar mogelijk onderbouwing moeten leveren voor het antistigma beleid en de inclusie in de samenleving van mensen met een verstandelijke beperking en geestelijke gezondheidszorgproblematiek.

# Communicatieplan 2017 – 2022

*Uitvoering in samenwerking met VGN, GGZ Nederland en NIOD*

## Primaire doelstellingen communicatie van de stichting

*Communicatie wordt ingezet:*

1. om aandacht te vragen voor het thema hoe er is omgegaan met psychiatrische patiënten en mensen met een verstandelijke beperking tijdens de Duitse bezetting van Nederland;
2. fondsen te werven voor het geplande onderzoek;
3. bewustwording te creëren voor het lot van psychiatrische patiënten en mensen met een beperking in oorlogstijd en onder uitzonderlijke omstandigheden.

*Doelgroepen:*

De uitkomsten van dit onderzoek zijn in ieder geval relevant voor:

- a. mogelijk nog in leven zijnde toenmalige patiënten en nabestaanden van toenmalige patiënten;
- b. medewerkers, besturen, etc. werkzaam in de geestelijke gezondheidszorg en gehandicapte zorg en de (gezondheids)zorg in het algemeen;
- c. Inspectie voor gezondheidszorg, centrale overheid, provincies en gemeenten;
- d. beroepsorganisaties in de zorg.

Daarnaast vult dit onderzoek een lacune in de kennis over de Tweede wereldoorlog bij een breder publiek.

## 2017

|          |   |
|----------|---|
| februari | presentatie onderzoek Vergeten slachtoffers Psychiatrische inrichting de Willem Arntsz Hoeve in de Tweede Wereldoorlog<br>persbericht   |
| augustus | oprichting Stichting vergeten slachtoffers WOII   |
| najaar   | in kennis stellen van de bij Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en GGZ Nederland aangesloten om en nabij de 370 zorginstellingen van de landelijke onderzoeksplannen<br><br>aandacht tijdens o.a. bestuurs- en algemene ledenvergaderingen en versturen van nadere informatie (beeld geven van het doel van het onderzoek, het belang aantonen en betrokkenheid te creëren) |

## 2018

|                      |  |
|----------------------|--|
| 21 januari           | vaststelling door bestuur van onderzoeksplan en begroting van NIOD   |
| 1 <sup>e</sup> helft | rechtstreek en persoonlijk benaderen van de 50 grootste en mogelijk direct bij het onderzoek betrokken zorginstellingen aangesloten bij VGN en GGZ Nederland: verstrekken van nadere informatie, |

|                      |  |
|----------------------|--|
|                      | <p>verkrijgen van commitment bij onderzoek en cofinanciering (inhoud en belang onderzoek duidelijkheid over verleden en toekomst)</p> <p>onderzoek van subsidiemogelijkheden: benaderen van fondsen, ministerie van VWS, patiënten- en cliëntenorganisaties, beroepsorganisatie; informeren over onderzoek en creëren van betrokkenheid (onderzoeksopzet en belang onderzoek) en peilen bereidheid tot cofinanciering</p>  |
| mei                  | <p>aandacht op media voor vergeten slachtoffers o.a. bij speciale monumenten in o.a. Apeldoorn, Zuid Laren en Den Haag</p> <p>lanceren van website <a href="http://www.vergetenslachtoffers.nl">www.vergetenslachtoffers.nl</a></p> <p>publicatie van brochure Vergeten slachtoffers bedoeld voor alle belangstellenden (stichting, zie bijlage)</p> <p>persbericht uitgebracht (stichting, zie bijlage)</p>   |
| 2 <sup>e</sup> helft | <p>financiering van de helft van de onderzoekskosten door zorginstellingen: nota financiële bijdrage en nadere informatie (stichting, GGZ Nederland en VGN)</p> <p>gesprek bestuur en voorzitters VGN en GGZ Nederland met minister / staatssecretaris VWS</p> <p>aanvraag subsidie fondsen en bijdrage overheid</p>   |
| <b>2019 - 2022</b>   |  |
| 1 januari            | <p>start onderzoek: persbericht en aandacht in media (stichting, NIOD)</p> <p>website zal steeds een actuele stand van zaken geven van de voortgang van het onderzoek (stichting, GGZ Nederland)</p> <p>tweemaal per jaar ontvangen betrokkenen bij en financiers van het onderzoek een rapportage over de resultaten van het afgelopen half jaar (stichting i.s.m. NIOD)</p> <p>om de eenheid van het onderzoek te garanderen, worden er tenminste zes maal per jaar seminars georganiseerd, waarop niet alleen onderzoeksplannen en -resultaten worden besproken, maar ook ruimte is voor discussies, gasten enz. (NIOD)</p> |
| december 2021        | voltooiing onderzoek   |
| mei 2022             | slotconferentie en publicatie van onderzoek (stichting, NIOD en brancheorganisaties)   |